

**UNIVERSITAIRE STICHTING
VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING
(USOS)**

**UNIVERSITY FOUNDATION
FOR DEVELOPMENT COOPERATION
THIRTY-FIFTH ANNUAL REPORT (2019)**

**UNIVERSITAIRE STICHTING VOOR
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

INTRODUCTION	4
Campus Activities at the University of Antwerp	10
Cooperation with South Partners	28
Great Lakes (DR Congo/Rwanda)	28
Nicaragua	34
India	42
Morocco	48

INTRODUCTION

Dear USOS-sympathizer,

I am very proud to introduce to you this 2019 USOS annual report, my second report as chairwoman of USOS.

The USOS team has once again worked very hard to achieve our mission of contributing to universal social justice in the global South and to promote a vision of world citizenship to the academic community at all levels and on all campuses of our university. I wish to congratulate them on this excellent work and express my gratitude to each of them: thank you Janus Verrelst, Mitte Scheldeman, Sarah Rohaert and Yasmien Naciri!

2019 was an intense year, both on the level of campus activities as on the level of partnerships, but USOS showed, once more, its remarkable capacity of resilience to cope with challenging situations, not in the least thanks to its extensive network of excellent relations it carefully invested in over the past years.

Our partners in the South were confronted with difficult political, social and economic situations, which also affected USOS, including the cancellation of the DR Congo exposure. The exchange between Congolese and Belgian students eventually took place in Rwanda, for which new partners were found. The initial disappointment thus led to a promising new focus on the Great Lakes region.

In this third year of the five-year Global Minds programme, which includes almost all our campus activities, we successfully managed to be actively present on all campuses and engage students from all faculties. We exceptionally had more budget for staff, because UAntwerpen allowed us to make advantage of the financial surpluses of 2018. We recruited a temporary staff member (Yasmien Naciri, 50%, September 2019 – August 2020), which had a positive effect on our working, and resulted in a quality improvement in many areas. Unfortunately we could not extend the contract of Sarah Rohaert (Faculty of Design Sciences). For years she was the permanent force for the organisation of the sustainable market at the Hof van Liere, of which we had another edition this year on the clothing industry.

As promised to VLIR-UOS, we continued our impact study of the exposures. The students for the exposures of the year 2018-2019 all participated in the pre- and postmeasurement and the premeasurement of the students of 2019-2020 has been completed.

In the context of staff and financial downsizing of the Jesuits, we continued to invest

in our relation with UCSIA, the Sint-Ignatius University Centre in Antwerp. The Jesuits identified UCSIA as an important partner for the future of USOS as their role is to conserve and disseminate the Ignation inspiration and pedagogy. Our cooperation with UCSIA is based on a shared conviction that we can mutually reinforce each other in terms of raising awareness on global issues and facilitating social engagement that is embedded in and supported by academic research. To formalise our desire for further cooperation, we welcomed the director of UCSIA (Stijn Latré) as a member of our General Assembly.

UCSIA made an important contribution to the organization of the debate series Debating development this year, and USOS participated in the European congress on Community Service Learning that UCSIA organised in 2019. This congress gave USOS new insights on a better approach to our social work placement initiative for the exposure candidates, namely more structural consultation and follow-up with the associations, and also more collaboration with UCSIA, USAB and Centrum Pieter Gillis, as these organizations sometimes collaborate with the same associations we do. Moreover, USOS participated in two roundtable discussions of UCSIA: one on the role of the private sector in development cooperation, another on citizenship in Catholic education. Finally, Nynke van Uffelen, project coordinator at UCSIA, will accompany the exposure trip to Nicaragua in 2020 as member of staff. In sum, we are definitely getting to know each other better, and we see opportunities for growth, perhaps even quite concretely in starting a community house for students in Prinsstraat 14, the current office building of UCSIA to which they want to give a social finality, now that they themselves are moving to a building around the corner in Koningstraat. The dream of a community house has long been on the USOS agenda. A *kot à projet* in the true Belgian tradition where students, both from here and from the global south, and with a real interest in development issues, can have the opportunity to live together and thus organically come to forge new initiatives, which in their own way can contribute to the shared finality of UCSIA and USOS: connecting the academic community around the theme of global justice. During the exploratory talks in 2019, we proved to be on the same wavelength in terms of both content and enthusiasm for the building plans. A promising sequel to this awaits us in 2020.

To end with, the University of Antwerp introduced a basket of broadening subjects around various societal themes for bachelor students. Our debate series is included in this new course offer, and we hope to be able to use our experience for the community service learning (CSL) section that has been added to this basket.

1. Exposures

In July four students travelled to Morocco under the guidance of PhD student Kevin Van Sundert (Biology). First they stayed with students who are connected to our partner university in Oujda. Then they moved to the rural areas, where they stayed with families associated with agricultural cooperatives that work with associations in Antwerp and receive support from the City of Antwerp. The trip ended with a one-

week stay in Meknes. All persons involved agreed that the exposure was a success. We already started preparing a new exposure trip to Morocco (supervisor: Yasmien Naciri, USOS), for which we add a stay in the region of Cassablanca, where the aid organization of Yasmien Naciri (Amana) is active. To reduce our climate impact, the participants will travel by train and boat to Morocco.

There was a lot of interest for the exposure which had to take place in Bukavu (DR Congo), but eventually was cancelled by the head of our university (Herman Van Goethem) for safety reasons. We were able to offer a worthy alternative in Rwanda to which the already selected Congolese students could join. This gave rise to a fascinating exchange between Rwandan, Congolese and Belgian students on the theme of reconciliation. Twenty-one students took part in this exchange: seven from Belgium, seven from Congo and seven from Rwanda. The exposure was accompanied by Hassna El Gazuani of the university pastoral service.

A new exposure to Bukavu is currently being prepared, accompanied by teaching assistant physiotherapy Samera El Bakkali. Our own risk analysis shows that Bukavu is currently safe enough for the exposure. Building on the good experiences of last summer, a stay in Rwanda on the topic of reconciliation will be added to the programme. Moreover, a return exposure in Antwerp is already being prepared in Bukavu, planned for the summer of 2021.

After a break of three years, we organized a new India internship for Social Sciences and Law students, supervised by Dominique Kiekens and Devanshi saxena (both Faculty of Law). Related to the work on trade unions of Dominique Kiekens, the group of five students was accompanied by five trade unionists (ACV and ABVV). Together with their fellow trade union representatives in India, they analysed the value chain of the company for which they work for. The new concept for the India internship led to a very strong programme, with impact on both students and union representatives.

Finally, there was a new call for a Nicaragua exposure, which will be supervised by UCSIA employee Nynke van Uffelen. This will be the first exposure to Nicaragua since the exposure of 2018 was cancelled due to political unrest. Although the situation is still tense, our risk assessment proved that safety is guaranteed for the new trip.

2. Campus activities

The USOS campus activities were very numerous in 2019 and mainly had an awareness raising, informing and community building purpose. Here we highlight just a small selection of our most important activities.

In collaboration with several associations, USOS organized a successful meeting & training Masterclass weekend on sustainable development, with over 50 participants, mainly students from University of Antwerp, including students from the global South. The training included trajectories about just transition, sustainable living, fair fashion and low impact cooking.

We also organised a particularly successful sustainable market at the Hof Van Liere on the fashion industry. The students created a visually attractive look that they combined with substantive information about the value chains of the clothing industry.

The buddy project was a true success in 2019, with about 180 participants and various activities to connect South students to Belgian buddies. Specifically for this project we had an app developed to facilitate matching and communication between the buddies.

The debate series Debating Development on the role of the private sector in development was very well received by both the external audience and by the 92 students who took the series as a course. The organizing team consisting of members of IOB and USOS was reinforced by two members of UCSIA.

To appeal to the students of the outdoor campuses we organized a fair trade breakfast, (taking place at the City campus (CST), the Drie Eiken campus (CDE), and Campus Groenplaats and Pothoek of KdG). The event was accompanied by an attractive online campaign about fair trade.

We had Sister Jeanne Devos as a guest for a study evening on home labour in India. The evening was attended by many students and union representatives.

STUOS, a dynamic group of mainly former exposure students, continued to be very active. They organised several activities, often in collaboration with USOS in a “symbiotic way”. A detailed list of the awareness activities of STUOS can be found in a separate section that is included in the overview of the campus activities of USOS.

Finally, we mention a new collaboration with 11.11.11 on the screening of educational films. This year a film was shown about LGTB rights in the global South and about press freedom in Burundi. For next year a screening on health workers in Cape Town is planned. Each film is accompanied by a panel discussion. The films attract a very diverse audience.

3. Partnerships

The partnership with Bukavu (DR Congo) was dominated this year by our rector’s decision not to allow the exposure in Bukavu. However this didn’t stop us from continuing our activities. We continued to organise a “Research Design” seminar for 29 researchers from various university institutions in Bukavu. Furthermore we granted

three research credits, mainly in the field of conflict and natural resources.

The partnership with India was mainly dedicated to the internship for students and labour unionists. For each participant, a separate theme with local guidance was defined.

After a difficult year for Nicaragua in 2018, the fellowship programme for young researchers was brought back to full strength, with an exceptional 100% grant from USOS for one year following a request from UCA. Only Nitlapan-UCA continued to co-fund the young researchers (50%).

Finally, in Morocco, the Licence Professionnelle ‘Gestion & Médiation Sociale’ was successfully continued. We received a delegation from Oujda in Antwerp, and we sent out teachers as part of the Licence professional. In order to broaden and strengthen our work on Morocco, we invested in our network among other things by organizing a professional networking event at University of Antwerp.

4. Financial matters

From 2017 to 2021, the campus activities of USOS are funded by the VLIR-UOS Global Minds programme which replaces the traditional UA-dotation. USOS continues to invest directly in the partner institutions e.g. by creating academic post-graduate jobs in research projects in order to help promising students prepare for academic careers in development related matters.

Within VLIR-UOS, the lists of countries within which programmes can take place are currently under review. It appears that Nicaragua will be excluded from the priority country list, and possibly from the broader scholarship list, which will have a significant financial impact on USOS.

2019 was a good year for the financial markets, which had a positive effect on our portfolio at the Ignatius fund, which is an ethical fund managed by the Jesuits.

Lieve Vangehuchten – chairwoman USOS

CAMPUSACTIVITEITEN OP UANTWERPEN

In 2019 manifesteerde USOS zich op alle campussen van UAntwerpen met een brede waaier aan activiteiten.

1. Exposureprogramma

De exposure is een immersieverblijf van een maand bij één van onze partners in het globale Zuiden. Het programma gaat gepaard met een intensieve voor- en nawerking bestaande uit verschillende weekends en avondbijeenkomsten. De exposure is een wezenlijke investering in wereldburgerschapscompetenties bij studenten en personeel en draagt bij tot engagement op de campus. Het geldt dan ook als de centrale as van onze campuswerking.

Het programma wordt breed uitgedragen naar alle faculteiten, wat resulteert in een diverse samenstelling van studenten.

De observatieopdracht geeft inhoudelijke focus aan het programma. Studenten kiezen een thema dat aansluit bij hun opleiding en waarin ze zich verdiepen. Tijdens de exposure voeren ze een observatie uit over het thema.

Het gehele traject is voorzien van verschillende reflectiemomenten over cultuur/identiteit, armoede/privileges en Noord-Zuid verhoudingen. Daarnaast voorzien we ook een training in interculturele competenties, met een focus op verbindende communicatie.

De deelnemers uiten hun engagement door deelname aan de sociale stage en eventuele deelname aan de activiteiten van STUOS.

Onze impactmeting brengt het groeitraject van de studenten in kaart. Een instrumentarium van kwalitatieve en kwantitatieve methodes monitort kennis, vaardigheden en houdingen, zowel voor als na de exposure. De eerste resultaten worden verwacht in 2020.

Er was interesse vanuit faculteit Letteren en Wijsbegeerte om credits toe te wijzen aan het programma. De mogelijkheid en wenselijkheid ervan wordt nog onderzocht. De exposure zou een equivalent van zes kredietpunten krijgen.

1.1. Voorbereidend traject

Tijdens academiejaar 2018-19 volgden de deelnemers een Startdag (november), een

Vierdaagse (februari), verschillende avondbijeenkomsten (december – mei) en een Vertrekkersweekend (juli).

De weekends stonden in teken van landeninformatie, interculturele vorming, verbindende communicatie, groepsdynamiek & zelfreflectie, armoede & ontwikkeling en de concrete aanpak van de reis. De diverse samenstelling van de groep (o.a. etnisch-cultureel en religieus) liet ons toe om reeds tijdens de voorbereiding met verschillende referentiekaders aan de slag te gaan.

De studenten werden gecoacht in het activeren van hun Franse spreekvaardigheid en kregen een initiatie Arabisch en Swahili.

Studenten van USOS en USAB tijdens een bijeenkomst over de sociale stage

Elke deelnemer doorliep een stage bij een armoedevereniging, de zogeheten sociale stage. Het minimumaantal uren voor de stage werd dit jaar opgetrokken van tien tot twintig uur, om zo een wezenlijke steun aan de verenigingen te garanderen. De deelnemers volgden een opstartmoment, intervisie en nawerking. De organisatie en de omkadering van de sociale stage gebeurde in een samenwerking tussen USOS en USAB (Universitaire Stichting voor Armoedebestrijding).

Voor de studenten werd een leidraad uitgeschreven met daarin informatie over de filosofie achter de exposure, over het verloop van de voorbereiding, van de exposure

zelf en van de nawerking en over de opdrachten die ze in orde dienden te maken.

Daarnaast werd voor de begeleiding een vademecum opgesteld met daarin alle praktische info, gemaakte afspraken, contactgegevens en planning van de reis. Deze info werd ook gedeeld met onze partners ter plekke. Het document leidde tot een betere praktische organisatie van de reis, en een betere rolbeschrijving van de begeleider.

We legden een grote nadruk op veiligheid. Zowel de deelnemers als onze partners werden gebrieft over de veiligheidsregels. De begeleiders van de groepen kregen een aparte vorming over reisbegeleiding van Joker, en konden tijdens de reis beroep doen op het advies van Joker in geval van groepsdynamische noden. Zoals steeds werd er in het belang van ieders veiligheid geïnvesteerd in een goede communicatie met onze partners ter plekke. De goede verstandhouding met onze partners is van elementair belang voor de veiligheid van onze deelnemers.

1.2. Tijdens de exposure

1.2.1. Marokko

Vier studenten uit diverse opleidingen trokken in juli naar Marokko onder begeleiding van Kevin Van Sundert, doctoraatstudent in de biologie. De reis omhelsde drie luiken:

- Tijdens de eerste week verbleven de studenten in Oujda, bij studenten van de opleiding Sociaal Werk (zie “partnerwerking Marokko”).
- Daarna trokken ze verder voor een verblijf van twee weken in het Rifgebergte, waar ze verspreid werden onder verschillende families van de uitgestrekte gemeente Ouled Daoud, die een partnerschap heeft met Stad Antwerpen en waar verschillende coöperatieven de steun genieten van Antwerpse verenigingen. De coöperatieven zijn verenigd onder de koepel “ACCORPE”, die de samenwerking tussen de coöperatieven en Stad Antwerpen/USOS stroomlijnt.
- Tijdens de laatste week verbleef de groep bij bevriende families in Meknes zoals onder andere de familie van Imane Bendra, onderzoekster aan UAntwerpen.

De studenten vonden het erg fijn om het niet-toeristische Marokko te ervaren. Het contrast tussen stad en platteland vonden ze erg leerrijk en een absolute meerwaarde van de exposure. De studenten hebben de enorme Marokkaanse gastvrijheid erg gewaardeerd. Ze gaven aan dat ze zich in de meeste gastgezinnen snel op hun gemak voelden.

De studenten ervoeren de verblijven bij de nieuwe gastgezinnen in Oujda als zeer aangenaam. De families waren gastvrij en er vonden diepe gesprekken plaats over onder andere geloof, politiek, Westerse visies op de wereld, ...

De studenten vonden de voorbereidende vorming rond verbindende en interculturele communicatie erg waardevol. Door deze stijl van communiceren toe te passen op reële situaties, voelden ze zich beter voorbereid. Daarnaast vonden ze het fijn dat er tijdens het voorbereidingsprogramma ruimte was om Arabisch te leren. Op die manier konden ze het ijs gemakkelijker breken bij hun gastgezinnen. De studenten vonden het fijn om tijdens de twee weken in Ouled Daoud een keer te veranderen van gezin en omgeving.

Exposurereizigers samen met hun gastbroer of gastzus in Oujda (Marokko)

1.2.2. Grote Meren (als alternatief voor DR Congo)

Na een half jaar van toeleven naar de exposure in Bukavu, besliste de rector van UAntwerpen eind mei om de reis te annuleren omwille van veiligheid- en gezondheidsredenen. Na een intensieve periode van overleg konden we een waardig alternatief in Rwanda aanbieden, waar de reeds geselecteerde Congolese studenten bij konden aansluiten. Dit gaf de aanleiding tot een boeiende uitwisseling tussen Rwandese, Congolese en Belgische studenten rond het thema verzoening. Verder in dit jaarverslag verneem je meer context over deze uitwisseling (partnerwerking Grote Meren).

Zeven studenten van UAntwerpen namen deel aan deze uitwisseling. Een student (hester Postma) bleef twee maanden langer in Rwanda omwille van haar thesisonderzoek (Diplomatie & Internationale Betrekkingen; promotor: Sara Geenen).

De studenten werd begeleid door UP-medewerker en tevens oud-USOS-medewerker Hassna El Gazuani. Ze slaagde er uitstekend in om de drie groepen goed te laten samenwerken, in een goede verstandhouding met de Rwandese en Congolese verantwoordelijken. USOS is haar dankbaar dat ze deze intense opdracht aanvaard heeft,

Exposurereizigers samen met Congolese en Rwandese studenten in Kigali (Rwanda)

en uiteindelijk tot een goed einde gebracht heeft.

1.2.3. *India*

In augustus trokken twee studenten Rechten, drie studenten Sociale Wetenschappen en vijf vakbondsdélégués naar India voor hun stage/thesisonderzoek. Ze werden begeleid door de India partnerverantwoordelijke Dominique Kiekens en haar collega aan faculteit Rechten Devanshi Saxena (oud-student/onderzoeker aan National Law University in Delhi). Het werd een verrijkend en intensief verblijf. USOS is de twee

begeleiders dankbaar voor de grote inspanningen die ze hiervoor leverden.

Meer uitleg over deze uitwisseling lees je verder bij “partnerwerking India”.

1.3. Nawerking

Alle deelnemers schreven een observatieverslag (Marokko/Grote Meren) of thesis (India) naast een kritisch incidentenverslag. Ze namen ook deel aan de contactmomenten in functie van de bespreking van de verslagen en van het impactonderzoek. Een aantal studenten traden toe tot de STUOS werking (zie verder). Verschillende studenten bleven contact behouden met de organisaties waar ze hun sociale stage uitvoerden.

De India stagiaires (Sociale Wetenschappen en Rechten), samen met hun begeleiders Devanshi Saxena en Dominique Kiekens tijdens Independence Day.

1.4. Opstart exposures 2020 (Grote Meren, Nicaragua en Marokko)

Aan het begin van academiejaar 2019-20 deden we een oproep voor drie exposures. Dit resulteerde in de deelname van 26 studenten aan ons Startweekend in november, evenwichtig verdeeld over de drie bestemmingen. Voor elke reis vonden we een geschikte begeleider. USOS-medewerker Yasmien Naciri begeleidt de Marokko exposure, UCSIA-medewerker Nynke Van Uffelen de Nicaragua exposure en onderwijsassistente kinesithérapie Samera El Bakkali de Grote Meren exposure.

De voorbereiding concentreert zich dit academiejaar op drie vormingsweekends. Na het startweekend in november volgt het “skills & content” weekend in Gent (februari), en het “ready for take-off” weekend in Brussel (april). Hiermee verlaten we de traditie van de Vierdaagse tijdens de lesvrije week, een periode die studenten vaak vrijhouden voor vakantie. De inhoud van de Vierdaagse wordt verspreid over de nieuwe weekends. Als nieuw luik voorzien we een mediatraining aan onze studenten. Het gaat om workshops over filmpjes maken, blogs schrijven en omgaan met sociale media en om vorming over hoe respectvol om te gaan met beeldmateriaal/beeldvor-

Kandidaat exposurereizigers 2020: Grote Meren, Nicaragua en Marokko

ming in een context van armoede.

Tot slot vermelden we de voorbereiding van de ontvangst van studenten uit India voor een summer school aan UAntwerpen (zomer 2020) en een terugkeerexposure vanuit Bukavu naar Antwerpen (zomer 2021).

2. Sensibiliserende activiteiten op UAntwerpen

2.1. Netwerkavond Marokko (februari)

In februari 2019, organiseerde we een Marokko netwerkavond op het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (IOB) met als doel de partnerwerkingen van Marokko uitgebreid te bedanken voor de jarenlange samenwerking tot hiertoe en te netwerken met gelijkgezinden die eveneens actief zijn in de regio van Oujda.

Er namen 42 participanten deel vanuit verschillende geledingen. Er waren interne vertegenwoordigers van UAntwerpen, maar ook externe deelnemers. Zowel de

Consul-Generaal Lahjomri spreekt het publiek toe tijdens de USOS-netwerkavond over Marokko

Provincie Antwerpen, VLIR-UOS, stad Antwerpen, KULeuven, AP Hogeschool, het jeugdwerk (KRAS, Bazz, Welkom Mechelen) en Antwerps-Marokkaanse verenigingen (VOEMvzw, IMaMS) waren aanwezig. Bovendien waren er heel wat studenten aanwezig van zowel de stadscampus als de buitencampus, waaronder de oud-exposure studenten die naar Marokko afreisden in 2018.

De diverse vertegenwoordiging vloeide voort uit ons gevarieerd programma. USOS verwelkomde zowel de Consul-Generaal Lahjomri van Marokko als de schepen voor Ontwikkelingssamenwerking Ait Daoud van de Stad Antwerpen voor een toespraak.

Vanuit USOS spraken zowel de voorzitter Lieve Vangehuchten als de partnerverantwoordelijke Luc Goossens het publiek toe. Ten slotte gaf ook ex-exposure student Arno Baes een toelichting over de afgelopen exposure naar Marokko en liet stafmedewerker internationalisering Geneeskunde Dimitri Geelhand de Merxem zijn licht schijnen over de samenwerking van de faculteit Geneeskunde met de universiteit in Oujda.

2.2. Masterclass voor Duurzame ontwikkeling (maart)

Deelnemers van de Masterclass voor Duurzame Ontwikkeling

In samenwerking met verschillende partners organiseert USOS elk jaar een vormingsweekend over duurzame ontwikkeling, de zogeheten masterclass. Het is een programma met vier parallelle trajecten die studenten, onderzoekers en jonge professionals laat ontmoeten met elkaar.

Dit jaar werkten we samen met de jongerenvereniging Act4Change, de milieuvereniging Arbeid & Milieu, het kookcollectief Wowfood en het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (IOB). Het weekend vond plaats in het Scoutshuis in Antwerpen.

Het programma bestaat uit een gemeenschappelijk programma en uit trajectsessies. Het weekend ging van start met improvisatietheater als methodiek voor kennismaking. Op zaterdagavond konden de deelnemers tijdens de open spaces zelf sessies animeren: zoals een debat, een presentatie of een voorstel van een project.

De in totaal 58 deelnemers maakten van de masterclass een succes. Van dit aantal maakten meer dan de helft deel uit van Universiteit Antwerpen als student of medewerker. Verder konden we rekenen op 15 personen vanuit de organisatie, naast meer dan tien gastsprekers.

De deelnemers konden kiezen uit de trajecten “duurzaam wonen”, “rechtvaardige transitie”, “fair fashion” en “koken met lage impact”. Elke organisatie nam een tra-

Van links naar rechts: Dominique Kiekens (USOS), Luc Cortebeeck (ACV), Koen De Feyter (Faculteit Rechten), Jeanne Devos en Pia Stalpaert (ACV)

ject voor haar rekening, terwijl USOS de coördinatie van het geheel voor haar rekening nam.

De kwaliteit van de masterclass werd positief geëvalueerd door alle betrokkenen. Dit bleek zowel uit de evaluatieformulieren van de deelnemers, als uit de feedback van de deelnemende organisaties.

2.3. Studieavond huisarbeid India (mei)

Onder impuls van onder meer Zuster Jeanne Devos is huispersoneel In India vandaag verenigd en juridisch beschermd. Pia Stalpaert (voorzitter ACV Voeding en Diensten) en Luc Cortebeeck (gewezen voorzitter van de Internationale Arbeidsorganisatie) namen het levenswerk van Jeanne Devos op in de Internationale Arbeidsorganisatie. In 2011 stemde de Internationale Arbeidsorganisatie Conventie 189: ‘waardig werk voor het huispersoneel’. Die conventie werd de inzet van heel wat huispersoneelbewegingen overal in de wereld.

Tijdens deze studieavond gingen Jeanne Devos, Pia Stalpaert en Luc Cortebeeck in gesprek met elkaar. Rector Herman Van Goethem leidde de avond in. Professor Koen De Feyter (Faculteit Rechten UAntwerpen) onderzocht tijdens deze studieavond of de casus huispersoneel een voorbeeld is van ‘localizing human rights’. Zo’n 50 studenten en vakbondsdélégués woonden de avond bij.

2.4. Fast/fair markt (mei)

Ook dit jaar werden enthousiaste studenten van het European Project Semester (EPS – Ontwerpwetenschappen) ingeschakeld voor de organisatie van de jaarlijkse USOS markt op Hof van Liere. Deze markt stond in het teken van Fast and Slow Fashion en kreeg een Indisch kleedje, verwijzend naar de USOS-partnerwerking in India.

Studenten zorgden voor een sterke online en offline campagne, wat leidde tot een grote zichtbaarheid. Op het marktje zorgden ze voor een visueel aantrekkelijke look die ze combineerden met inhoudelijke informatie over de kledingindustrie. Ze gaven ook dit jaar een kraampje aan verschillende organisaties en ontwierpen zelfs hun eigen modelabel “Fastsocks”, dat erg in de smaak viel bij de studenten.

Het project werd begeleid door USOS-medewerker Sara Rohaert, die tevens het European Project Semester coördineert. Achteraf publiceerde zij een artikel over dit event in een boek over het European Project Semester: Rohaert, S. (2020) Promoting Social Design and Sustainable Behaviour by EPS at the University of Antwerp – a Fast/Slow Fashion Fair on the global impact of local wardrobe choices.

2.5. Buddy Project (oktober-december)

Universiteit Antwerpen ontvangt jaarlijks internationale studenten uit het globale Zuiden. Om deze studenten een warm welkom te heten, en een eerste keer te laten proeven van de Belgische gastvrijheid, zette USOS sinds vijf jaar een Buddy project op poten. Op een laagdrempelige manier worden mensen vanuit verschillende continenten, culturen en contexten gekoppeld aan een persoon die thuis is in de stad

Antwerpen of op onze universiteit. Aan de hand van groepsactiviteiten, gaande van sport tot cultuur en individuele ontmoetingen, voelen deelnemers zich welkom in hun nieuwe thuishaven. Het Buddy project mikt op een positieve bijdrage aan de valorisatie én het welslagen van de buitenlandse studie-ervaring aan de UA.

USOS' Buddy traditie werd daarom ook in het eerste semester van 2019 verder gezet. Het project kende een exponentiële groei sinds 2017. Het aantal deelnemers verdriedubbelde van 55 naar 180 participanten. De cijfers bekrachtigen enerzijds de toenemende diversiteit op onze universiteit en anderzijds de hiermee gepaard gaande nood van internationale studenten om te participeren aan projecten die hen op een informele doch persoonlijke manier wegwijs maken. Dankzij de intensievere samenwerking met International Students Office (ISO) merkt USOS een stijging in betrok-

Studenten van het European Project Semester organiseerden in opdracht van USOS een tweedehands kledingmarkt op het Hof van Liere, ze ontwierpen daarvoor hun eigen modelabel.

kenheid van diverse faculteiten.

Aangezien USOS graag verder inspeelt op enerzijds de toenemende vraag van studenten die graag internationale ervaringen opdoen @home en anderzijds de groeiende vraag van inkomende internationale studenten die op zoek zijn naar persoonlijke contacten, sloeg USOS de handen in elkaar met de Australische organisatie Genspeak om een applicatie te ontwikkelen. De digitalisatie van het project brengt verschillende voordelen met zich mee, waardoor het Buddy project tegelijkertijd verbredend als

verdiepend te werk kan gaan. Dankzij de ontwikkeling van de Buddy applicatie kon USOS inspelen op uitdagingen waar we vorig jaar mee kampten. We noemen er enkele. Een onbeperkt aantal deelnemers kan participeren in het Buddy project, ondanks de beperkte personeelsbezetting. Ownership van de studenten over hun Buddy match verhoogt en tegelijkertijd verlaagt de tijdsinvestering van USOS' personeelsleden in het matching proces. Participanten maken een profiel aan met persoonlijke voorkeuren (frequentie, taalvoorkeur, hobby's, gendervoorkeur...) én hebben inspraak in de match die ze maken waardoor relaties duurzamer en kwalitatiever worden. Studen-

App helpt internationale studenten aan een buddy

Meer en meer buitenlandse studenten vinden de weg naar de Universiteit Antwerpen. Om hen naast hun studie in contact te brengen met Antwerpenaars en hun cultuur, ontwikkelde de universiteit een buddy-app.

Het buddy-project, opgestart door USOS (Universitaire Stichting voor Ontwikkelingssamenwerking), bestaat al enkele jaren. Op een laagdrempelige manier worden buitenlandse studenten gekoppeld aan een persoon die thuis is in de stad Antwerpen en de universiteit.

Het project wordt nu uitgebreid met een app. Die buddy-app maakt het de deelnemers mogelijk om aan de hand van een aan-

tal filters zoals interesses, hobby's, campus, taal en gender een eigen match te kunnen maken. "De app zorgt voor duurzame matches omdat je er zelf veel meer controle over hebt. Als het toch niet zou klikken met je match, kan je ook gemakkelijk switchen en je kan zelfs meerdere matches maken. Daarnaast blijven we ook wel maandelijkse meetings organiseren", legt Mitte Scheldeman van USOS uit.

Warm welkom

Ana Sanchez (35) uit Peru neemt deel aan het buddy-project. Eind augustus kwam ze in Antwerpen toe om het masterprogramma globalisation and development te volgen. "Ik heb via

Ana Sanchez (rechts) en Massiel Jimenez. FOTO PATRICK DE ROO

Gazet van Antwerpen bracht op 3 oktober een artikel over de [Buddy App](#)

ten kunnen op een snellere, aantrekkelijkere en efficiëntere manier participeren. Ook laatkomers blijven welkom in het project. In tegenstelling tot de voorbije jaren, waar we werkten met een wachtlijst, kunnen studenten nu direct instappen op verschillende tijdstippen. Participanten hebben de kans om eenvoudig te switchen wanneer de match niet klikt, meerdere Buddy-matches te maken en te rapporteren aan USOS indien misbruik in het spel is.

We hebben verschillende voornemens voor volgend jaar. Enerzijds willen we de Buddy App verder ontwikkelen zodat de impact van de App vergroot. Daarnaast willen we verder inzetten op samenwerking met centrale diensten om de applicatie universiteitsbreed in te bedden. Ten derde willen we het persoonlijke karakter van het project behouden door het organiseren van maandelijkse meetings, ondanks de exponentiële groei en het gebruik van een digitale applicatie.

2.6. Debattenreeks Debating Development (oktober-december)

Voor de zeventiende maal werd de geaccrediteerde debattenreeks over ontwikkeling georganiseerd. De reeks werd in 2003 in de schoot van USOS opgericht als de Tweesprakencyclus en daarna overgenomen door het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (IOB), in samenwerking met USOS.

Het thema van dit jaar was de rol van de privésector in ontwikkelingssamenwerking. Zowel de Belgische Ontwikkelingssamenwerking als de 2030 agenda voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties sturen aan op een grotere betrokkenheid van de privésector in ontwikkelingssamenwerking. Binnen dit kader identificeerden we zes debatthema's: CSR, belastingontwijking, filantropie, conservatie van wildlife,

Academisch verantwoordelijke Gert Van Hecken (IOB) modereerde enkele debatten van de reeks.

mijnbouw en groene groei. Voor elk thema ontvingen we internationale gastsprekers.

Het vak werd dit jaar opgenomen in de korf voor verbredende vakken, een nieuw faculteitsoverschrijdend initiatief van UAntwerpen. 93 studenten uit bijna alle faculteiten namen het vak (3 ECTS) op. Er kwamen ook meer dan honderd geïnteresseerden.

Sinds dit jaar krijgen we versterking van UCSIA (Universitair Centrum Sint-Ignatius Antwerpen). Het centrum helpt ons met de inhoudelijke voorbereiding, met de aankondiging van de debatten en met de verspreiding van de resultaten.

Uit de enquête die we jaarlijks na de reeks onder onze studenten houden, blijkt dat de organisatie en de inhoud positief onthaald werd.

2.7. Fairtrade-ontbijt (oktober – Week van de Fair Trade, oktober)

Naar jaarlijkse traditie trakteerden we studenten en personeel tegen een vrije bijdrage op een ontbijt met fairtradeproducten. Zowel het studentenrestaurant van de Stads-campus als van Drie Eiken openden daarvoor hun deuren. Voor de promotie van het

Studenten genieten van een fairtrade ontbijt op Campus Drie Eiken

ontbijt haakten we aan bij de onlinecampagne van Fair Trade Belgium. Verschillende professoren en leden van studentenclubs gaven hun gezicht aan een fotoreeks. De foto's gingen gepaard met een ludieke “bekentenis” – verwijzend naar het concept van eerlijkheid.

Op beide locaties kwamen meer dan honderd studenten en personeelsleden mee ontbijten. De foto's met de bekentenissen werden gretig gedeeld op sociale media. Ook op KdG Hogeschool vonden twee ontbijten plaats, mee voorbereid door USOS.

2.8. Filmvoorstellingen ism 11.11.11 (oktober – November)

Zowel USOS als STUOS (zie verder) haakten aan bij twee filmvoorstellingen die door de Antwerpse afdeling van 11.11.11 georganiseerd werden. In oktober vond in De Roma de voorstelling plaats van de documentaire *Silent Stories*, over de beperkte rechten van mensen met een andere seksuele geaardheid (LGBTQ) in het globale Zuiden. In november vond in De Studio de voorstelling plaats van *On Air*, een documentaire over de tanende persvrijheid in Burundi.

Beide voorstellingen werden gevolgd door een panelgesprek met experts ter zake. De evenementen werden bijgewoond door een aantal studenten van USOS en door een aantal internationale studenten van UAntwerpen.

Na de vertoning van *On Air* vond een panelgesprek plaats over persvrijheid in Burundi. Van links naar rechts: Pieter-Jan Hamels (11.11.11), Bob Rugurika (Radio Publique Africaine), Manno Lanssens (regisseur) en Elien Spillebeen (MO* Magazine)

3. Studenten voor Ontwikkelingssamenwerking (STUOS)

2019 was het derde jaar van het bestaan van STUOS. De studentenvereniging bouwde voort op haar vaste activiteiten, zoals de jaarlijkse quiz ten voordele van Broederlijk Delen (Big Brain Battle) en een activiteit op het Calamartes cultuurfestival (Arabian Tea Time).

In 2019 namen enkele oud-exposurereizigers het initiatief om het nieuwe werkjaar aan te vatten. Zij hebben zich in de eerste plaats gefocust op ledenwerving en de missie en visie van STUOS. De kerngroep van STUOS bestaat uit studenten van de verschillende campussen aan de Universiteit Antwerpen. Dit was niet alleen een aandachtspunt voor USOS, maar ook voor STUOS en de sensibilisering rond thema's zoals duurzaamheid, ontwikkeling, het Globale Zuiden etc. Op deze manier hopen ze zo veel mogelijk studenten uit diverse opleidingen aan te trekken, met elkaar in contact te brengen en aan te moedigen om deel te nemen aan de exposures.

Studenten van STUOS houden een fundraising op de Stadscampus ten voordele van de Antwerpse armoedevereniging ArmenTekort.

Het spreekt dus voor zich dat STUOS dit academiejaar bewust heeft gekozen om enkele activiteiten van de voorgaande jaren te vervangen door ontspannende activiteiten om in hun team te investeren en de toekomst van STUOS te verzekeren.

4. Voorbereiding colloquium Zuidstages & kwetsbare kinderen (mei 2020)

Het Colloquium over Zuidstages & kwetsbare kinderen stond op de planning voor in december. Na overleg met de partners (UCOS, VLOHRA, USOS en anderen) werd afgesproken om het colloquium door te laten gaan op 28 mei 2020. Ondertussen werd de visietekst doorgenomen en van feedback voorzien door verschillende experts en de betrokken hogescholen.

Tijdens het colloquium wordt de visietekst voorgesteld en zullen er verschillende praktijkgerichte sessies doorgaan. De praktijksessies vertrekken vanuit de opleidingen die Zuidstages organiseren en enkele good practices. Op die manier hopen de partners naast een gezonde dosis reflectie, ook goede voorbeelden aan te kaarten.

het USOS-personeel tijdens academiejaar 2019-20:
Janus Verrelst, Mitte Scheldeman en Yasmien Naciri

5. Personeel

Het USOS-personeel zet zich voornamelijk in functie van campuswerking in. Van januari tot augustus bestond het team uit Janus Verrelst, Mitte Scheldeman en Sarah Rohaert. In september verving Yasmien Naciri Sarah Rohaert.

PARTNERWERKING

GROTE MEREN (DR CONGO/RWANDA)

1. Congo in 2019

Voor Congo begon 2019 met de gecontesteerde verkiezingsoverwinning van Felix Tshisekedi, de nieuwe president. De partij van de voormalige president Joseph Kabila behield echter de meerderheid in het nationale parlement, alsook in de meeste provincies. Ook achter de schermen leek Kabila veel invloed te behouden, al deed Tshisekedi moeite om zich op enkele vlakken te laten gelden. In september 2019 maakte hij een belangrijkste verkiezingsbelofte waar. Terwijl Congolese ouders van schoolgaande kinderen sinds 1993 een premie betaalden om de schamele lonen van leerkrachten bij te passen, kondigde de nieuwe president aan dat het onderwijs voortaan gratis zou zijn. Aangezien het niet erg duidelijk was hoe de Congolese overheid dit zou betalen, kwam er al snel protest van leerkrachten, alsook van de Katholieke Kerk, waarop in sommige steden zoals Bukavu ouders zich op hun beurt verenigden, en tegen de leerkrachten en de Kerk op straat kwamen (in Bukavu werd eind september zelfs de zondagsmis geboycot). Felix Tshisekedi probeerde zich ook te profileren op zijn buitenlands beleid. Hij haalde de banden met de buurlanden (vooral de East African community) sterk aan, en zocht investeerders voor enkele ambitieuze economische plannen, onder meer om de elektriciteitsproductie van de Inga dam opnieuw op te starten. Eind 2019 stelden de Congolezen bijvoorbeeld vast dat de nieuwe president al 31 buitenlandse reizen had gemaakt. Tegelijkertijd bleven nieuwe, grote corruptiezaken de kop opsteken. Een ander kwaad dat de kop bleef opsteken, was de ebola epidemie in het Oosten. Volgens het Ministerie van Gezondheid waren er sinds de meest recent uitbraak in augustus 2018 3300 besmettingen geregistreerd, waarvan 2200 mensen overleden. Wantrouwen vanwege de bevolking, dat in enkele gevallen zelfs tot geweld tegen interventieteams leidde, maakte het voor de hulpverleners erg moeilijk om te interveniëren, en toonden het belang aan van een allesomvattende aanpak. Op vlak van veiligheid was er in 2019 niet echt verbetering te merken. In de regio van Beni bleef het geweld aanhouden, en verschillende nieuwe conflicthaarden laaiden op in onder meer Maniema, Ituri, Noord en Zuid-Kivu. De nieuw aangehaalde banden met buurland Rwanda riepen bij sommige oppositieleden (de verliezende presidentskandidaat Fayulu en de bisschoppenconferentie die hem steunde) de vrees op dat Rwanda opnieuw op annexatie van Oost-Congo aast. Begin 2020 lijkt de angst voor de ‘balkanisation’ en annexatie door Rwanda één van de meest explosieve elementen te zijn in het publieke discours.

2. Een alternatieve exposure

En laat dit nu net een domein zijn waar USOS sinds 2019 actief is. De ‘uitbreiding’ van onze partnerwerking, van een Congo-werking naar een Grote Meren-werking, was in feite het gevolg van de veiligheids- en gezondheidsrisico’s die hierboven werden aangestipt. De concrete aanleiding was de beslissing van rector van Goethem, eind juni 2019, om de geplande exposure naar Bukavu niet te laten doorgaan op basis van een negatief reisadvies van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Bij de groep Antwerpse en Congolese studenten, samen zestien jonge mensen die een volledig academiejaar naar deze reis hadden toegeleefd, kwam deze beslissing aanvankelijk aan als een grote klap. Het USOS team bleef echter niet bij de pakken zitten, en slaagde erin om op één maand tijd een alternatieve reis te organiseren in buurland Rwanda. Ook de groep Congolese studenten kreeg de kans om naar Rwanda te reizen en deel te nemen aan het volledige programma. Dit programma behelsde een verblijf van twee weken in gastfamilies in de hoofdstad Kigali (één Rwandese student ontving telkens één Congolese en één Belgische student), een inhoudelijk programma in Kigali rond de Rwandese geschiedenis, de genocide, verzoening en hedendaagse politiek, en een verblijf van twee weken in Kamembe, aan de grens met Bukavu. Hier kregen Congolese en Belgische studenten de kans om intensief met elkaar samen te leven en enkele educatieve uitstappen te maken.

De diepgaande uitwisseling tussen Rwandese, Congolese en Belgische studenten werd door alle deelnemers erg geapprecieerd, en bleek erg interessante nieuwe perspectieven te bieden voor regionale samenwerking. De pijnlijke rol die Rwanda speelde in de Congolese oorlogen, en de recente bekommernissen om een mogelijke herhaling van deze geschiedenis, maken een dergelijke uitwisseling belangrijk, wie weet zelfs levensnoodzakelijk. In het kader van de USOS uitwisseling gaven jonge Congolezen en Rwandezinnen aan dat ze zelden de kans krijgen om op een dergelijke manier met elkaar van gedachten te wisselen.

3. Een nieuwe weg voor UCB

De partnerwerking met de Université catholique de Bukavu (UCB) werd meer dan 10 jaar geleden opgezet. Sinds 2010 concretiseert ze zich als onderdeel van een VLIR-UOS Interuniversitair programma dat inzet op capaciteitsopbouw. Binnen dit programma coördineert prof. Sara Geenen een interdisciplinair onderzoekscentrum, “Centre d’Expertise en Gestion Minière” (CEGEMI, <http://www.cegemi.com/>), waar onderzoek wordt gevoerd naar het beheer van natuurlijke hulpbronnen (mijnbouw, maar ook land, water en bosbouw). CEGEMI trekt ook externe financiering aan via consultancies. Binnen het VLIR-UOS programma werden reeds twee doctoraten afgewerkt (Janvier Kilosho en Paterne Murhula, respectievelijk in Development Studies/ Economie en Rechten) en zijn nog twee andere doctoraten in voorbereiding : Francine Iragi (Development Studies) en Bossissi Nkuba (Biologie). In december 2019 organiseerde CEGEMI een grote conferentie rond “Gezondheid en Milieu in

Mijnbouw”. Tenslotte keurde VLIR-UOS samen met de verlenging van het beurzenprogramma voor IOB ook een project voor “incremental funding” goed (promotor: prof. Marijke Verpoorten en prof. Sara Geenen). Binnen dit project wordt er in Bukavu een onderwijsmodule georganiseerd rond “governance of natural resources”, die op middellange termijn zou kunnen erkend worden als onderdeel van de IOB master. De module werd voor de eerste keer georganiseerd in februari 2019 en kende meteen een groot succes.

De USOS partnerwerking zet vooral in op de versterking van de academische omgeving. Vanuit UCB kwam in 2016 al de vraag om onderzoekers te trainen in academisch Engels en onderzoeksmethoden. Professoren en assistenten aan Congolese universiteiten ervaren namelijk een zware werklast wat betreft het geven van onderwijs. Dit laat weinig ruimte – zowel qua tijd als que financiële middelen – om aan academische onderzoek te doen. Bovendien wordt er soms ook een grote kloof ervaren tussen Engelstalig en Europees/Amerikaans georiënteerd onderzoek, en onderzoek gebaseerd in het ‘Globale Zuiden’, in Congo ook grotendeels Franstalig. De training in ‘Research design’ (zie verder) die sinds 2017 wordt georganiseerd, blijft jaar na jaar succesvol.

De plotse verplaatsing van de exposure naar Rwanda zorgde tijdelijk voor ongerustheid bij de Congolese partner. De alternatieve invulling van de reis, en de blijvende betrokkenheid van de Congolese studenten, zorgden er echter voor dat deze ongerustheid snel verdween. Bovendien waren er eind 2019 nog twee ontwikkelingen die een nieuw en positief elan gaven aan onze partnerwerking. In september 2019 startte het mandaat van een nieuwe rector aan UCB. Dieudonné Kanigula Mubagwa, afkomstig uit Bukavu, heeft er een hele carrière opzitten aan de KULeuven, en is nu de eerste leken-rector van de UCB. Het versterken van de internationale partnerschappen is voor hem hét speerpunt van zijn nieuwe beleid. Dankzij zijn uitgebreide ervaring met internationale projecten, lijkt het er ook op dat hij die visie kan omzetten in concrete initiatieven. De dienst internationale coöperatie van de UCB werd significant versterkt en kreeg een nieuwe opdracht, en sinds september stuurt UCB tweewekelijks gezondheids- en veiligheidsupdates uit naar haar partners. Tegelijkertijd zorgden ontwikkelingen aan onze eigen Universiteit Antwerpen (de oprichting van een nieuwe experts commissie voor reizen naar risicobestemmingen) ervoor dat de exposure 2020 naar Bukavu opnieuw werd goedgekeurd.

De Congolese en Belgische studenten zelf, tenslotte, dachten in 2019 ook verder na over hoe de samenwerking nog meer wederkerig kan worden gemaakt. Naast de exposure van Belgische studenten naar Congo, werden ook plannen gemaakt voor een exposure van Congolezen naar België. Deze zou eventueel kunnen plaatsvinden in 2021. Momenteel werken de studenten samen met UCB aan een concreet plan om een transparante selectieprocedure op te zetten en de exposure in te schrijven in het

Het USOS research seminar vond plaats in september 2019 in Bukavu

curriculum van de verschillende faculteiten.

4. Continuïteit van de activiteiten

In 2016 organiseerde USOS voor de eerste keer een opleiding academisch Engels, die werd verzorgd door Linguapolis (Frank Van Splunder). De evaluatie van deze opleiding maakte echter duidelijk dat de deelnemers in feite meer nood hadden aan een opleiding “Research design” (onderzoeksofzet en methodologie), vooraleer hun academisch Engels te perfectioneren. Voor 2017 werd er daarom een module opgezet rond “Research design”. Naast het versterken van onderzoekscapaciteiten, is er ook een grote nood aan financiële middelen om veldonderzoek uit te voeren. Daarom heeft USOS elk jaar ook geld ter beschikking gesteld om veldwerk te financieren van verschillende UCB onderzoekers.

In september 2019 werd de derde editie van de module ‘Research design’ georganiseerd. Vanuit IOB reisden prof. Tom De Herdt, prof. Sara Geenen en Sahawal Alidou naar Bukavu om lessen te geven over onderzoeksparadigma’s, kwalitatief onderzoek en kwantitatief onderzoek. Prof. Kamala van UCB gaf zoals de voorbije jaren de lessen rond ‘mixed methods’. De reacties op de oproep naar kandidaten waren opnieuw overweldigend: 67 onderzoekers stuurden hun kandidatuur; 29 kandidaten werden uiteindelijk geselecteerd. Zij kwamen uit verschillende universitaire instellingen in Bukavu (UCB, Université Officielle de Bukavu UOB, Institut Supérieur de Développement Rural ISDR, Université Libre des Pays des Grands Lacs Goma ULPGL), maar ook uit Kisangani, Goma en Walikale. De deelnemers kregen individuele begeleiding in de vorm van feedback door de verschillende docenten op een voorlopig individueel onderzoeksofzet. Vervolgens kregen ze de mogelijkheid om op basis van deze feedback het voorstel verder uit te werken en opnieuw te laten becommentariëren door de docenten. De bedoeling was om hen zo intensief te begeleiden in het opzetten van een kwalitatief hoogstaand onderzoeksvoorstel. De drie beste onderzoeksvorstellen werden uiteindelijk geselecteerd voor een bescheiden financiering (1800 USD). In 2020 zouden deze voorstellen moeten leiden tot een publicatie.

De volgende projecten werden toegekend:

- Judith Kasoki Cuma, “Les radios communautaires et la reconstruction de la paix au Sud-Kivu post conflit”
- Merlin Munguakonkwa, “Les impacts des relations homme-faune sur les populations des primates non-humains au parc national de Kahuzi-Biega”
- Prosper Bombula Mosali, “Cogestion d’une concession

5. Perspectieven

Eind 2019 is de politieke en veiligheidssituatie in Congo nog steeds volatiel. De vraag is hoe lang de nieuwe president nog krediet zal krijgen van de internationale gemeenschap en de bevolking. Tshisekedi zelf daarentegen kondigde in zijn decembertoespraak aan dat 2020 “het jaar van de actie” zou worden.

Tegelijk waren we getuige van enkele positieve ontwikkelingen op een meer micro-niveau, bij onze Congolese partnerinstelling. Ook de min of meer geïmproviseerde uitbreiding naar Rwanda bleek de kiemen in zich te hebben voor een meer duurzame samenwerking over de grenzen heen. Laten we hopen dat deze positieve ervaringen op micro-USOS niveau een voorbode zijn van positieve ontwikkelingen op regionaal (Congo/Rwanda) en internationaal (Congo/België) niveau.

Sara Geenen

NICARAGUA

1. Nicaragua anno 2019

1.1. De toestand blijft ernstig, maar voorlopig stabiel ... en dan is er ook nog VLIR-UOS

Zoals we vorig jaar reeds rapporteerden, is de toestand sinds augustus-september 2018 langzaam gestabiliseerd na de opstanden en de zware repressie in de periode april-juli 2018. Die vreemde stabiliteit duurt voort tot op vandaag. Het regime Ortega-Murillo blijft onder druk staan van een verdeelde oppositie, maar heeft de touwtjes terug in handen, en houdt ze strak aangespannen voor politieke tegenstanders. Protesten en mobilisaties van tegenstanders worden niet getolereerd en komen slechts sporadisch nog voor, o.a. op de campus van onze partneruniversiteit UCA waar de universitaire autonomie door de studenten af en toe wordt gebruikt als vrijplaats voor 'pop up' protesten. Dit resulteert stevast in een intimiderende omsingeling van de universiteit door gewapende politieagenten, maar voorlopig gelukkig niet meer dan dat. In het algemeen hebben opposanten die zich openlijk blijven uitspreken af te rekenen met intimidatie, pesterijen en soms nieuwe arrestaties (zoals in het geval van de Belgisch-Nicaraguaanse Amaya Coppens; er blijven ook nog een 60-tal politieke gevangenen). De economie lijdt ondertussen sterk onder de gevolgen van de politieke crisis: cijfers van het IMF spreken van een negatieve groei van -3,8% in 2018, -5,0% in 2019 en -1,2% in 2020 (verwachting). Met een jaarlijkse bevolkingsaan groei van 1,2% vertaalt zich dit in een gemiddelde daling van de levensstandaard met meer dan 10% op drie jaar tijd.

Een onderhandelde oplossing van het politieke conflict blijft aangewezen, maar is door de toegenomen polarisatie op korte termijn moeilijker geworden. Het is ondertussen eveneens duidelijk dat een loutere vervanging van het regime Ortega-Murillo niet noodzakelijk en automatisch tot meer vrijheid, (gender) gelijkheid, democratie en inclusieve ontwikkeling zal leiden. Naast veelbelovende jonge progressieve eco-feministische studenten (die dromen van echte democratie, het einde van het geweld-dadige patriarchaat, en duurzame, inclusieve ontwikkeling) zitten er bij de oppositiebewegingen ook 'oude krokodillen', grote bedrijfsleiders (sommigen tot voor kort trouwens bondgenoten van de president) en caudillistische would-be presidenten, die allesbehalve op de lijn van de studenten (de motor van opstanden) zitten. O.i. is er nood aan een korte termijn oplossing voor de huidige crisis (onderhandelde oplossing met behoud relevantie van zowel anti-sandinisten als sandinisten -maar dan waarschijnlijk zonder Ortega-Murillo-) die het langere en complexe pad naar democratis-

ring, (gender) gelijkheid en duurzaamheid niet blokkeert. Esa es la esencia del nuevo orden democrático que pugna por nacer, mientras el viejo orden de la dictadura, el hombre fuerte y las “misas negras”, aún se resiste a morir. In deze context blijft het werk van USOS/Universiteit Antwerpen en onze partners in Nicaragua meer dan ooit relevant.

Voor onze partnerorganisaties bleef 2019 uiteraard een moeilijk jaar, ook al was er in zeker mate sprake van een terugkeer naar de normaliteit. Waar de Universidad Centroamericana (UCA) het grootste deel van 2018 gesloten bleef en enkel een deel van de cursussen online aanbood, verliep het academiejaar 2019 in veel grotere mate normaal, zij het met minder studenten, en vooral minder bursalen, na de -alles bij elkaar gematigde- reductie van de staatssubsidie met 25% als represaille voor de steun aan de opstandelingen. Anders dan voorheen werd er ook een strenge controle op de toegang tot de campus ingevoerd. Het normale verloop van de lessen werd enkel verstoord door de occasionele door de UCA getolereerde protestmanifestaties op de campus en de intimiderende reactie van de oproerpolitie op deze manifestaties. Mits in acht name van een aantal voorzichtigheidsmaatregelen vindt UCA het in de huidige omstandigheden dan ook mogelijk om in 2020 opnieuw aan te sluiten bij de traditionele USOS inleefreizen naar Nicaragua, tenzij de situatie drastisch zou verslechteren.

Wat Nitlapan-UCA betreft, konden zo goed als alle activiteiten van participatief (actie)onderzoek, technische assistentie, kredietverlening, etc. normaal doorgang vinden. Dit is ook het geval omdat de politieke polarisatie en repressie is geconcentreerd in de grotere steden en grotendeels voorbij gaat aan de rurale gebieden, met uitzondering van enkele dorpen in het Noorden waar tijdens de voorbije jaren boerenleiders -delinquenten volgens de enen, rebellen volgens de anderen, in onduidelijke en duistere omstandigheden lijken geëlimineerd te worden. Aangezien Nitlapan-UCA er vooralsnog goed in slaagt om niet als politieke actor te worden gepercipieerd (en zich ook niet zo gedraagt) heeft dit echter maar weinig gevolgen voor hun mogelijkheden om zelfs in deze gebieden te opereren. Het grootste negatieve effect is er vooral op technische assistentie die leidt onder de inkrimping van de kredietportefeuille en de crisis van het Fondo de Desarrollo Local. Met de economische crisis en bijkomende problemen (o.a. de zeer lage internationale koffieprijs) vecht het FDL om niet té diep in de rode cijfers terecht te komen. Voorlopig lijkt dit iets beter te lukken dan het gemiddelde van de Nicaraguaanse microfinancieringssector. Een positieve noot was de selectie van FDL als één van de laureaten voor de 10de Europese Prijs van de Microfinanciering, met dit jaar als thema ‘strengthening climate change resilience’. FDL eindigde uiteindelijk tweede, omdat het zich beter profileerde op de ‘strijd tegen’ dan ‘de aanpassing aan de klimaatopwarming’. Uiteindelijk won een (sterk gesubsidieerde) verzekeringsmaatschappij die beter in de expansieplannen van de internationale bankiers pasten ([klik hier voor meer info](#)). De nominatie was echter zonder twijfel een uitstekende kans voor FDL om zich (opnieuw) internationaal te profileren als een pionier van de groene microfinanciering, wat ook nieuwe kansen biedt voor nieuwe initiatieven en betere co-financiering op dit domein in de nabije toekomst.

Tenslotte moeten we ook nog vermelden dat er eind 2019 ook in België mogelijk donkere wolken samentrokken over onze Nicaragua samenwerking. Binnen de Belgische ontwikkelingssamenwerking werd immers beslist dat de lijst van 33 partnerlanden verder moet gereduceerd worden tot 30. Deze lijst bepaalt in welke landen er activiteiten met Belgische middelen van de ontwikkelingssamenwerking kunnen gefinancierd worden. VLIR, NGOs; gemeentes en het ministerie van ontwikkelingssamenwerking moeten op korte termijn beslissen welke twee landen worden geschrapt. In dit kader moest ook de specifieke lijst van VLIR-landen met twee landen worden verminderd. Binnen VLIR werd reeds beslist dat naast Mozambique, Cambodja ook Nicaragua zal worden geschrapt om zodoende ruimte te maken voor Bénin als nieuwe partnerland. VLIR zegt wel Nicaragua te willen behouden op de bredere landenlijst van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, maar of dit zal gebeuren hangt af van het bredere onderhandelingsproces tussen de niet-gouvernementele ontwikkelingsactoren en de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Indien Nicaragua niet wordt behouden, komt ook de financiering via Global Minds (exposures Nicaragua), beurzen en Incremental Funding in het gedrang. Als Nicaragua wel op de bredere lijst blijft, zijn de gevolgen waarschijnlijk beperkter, tenzij VLIR zou insisteren dat de engere VLIR-partnerlijst ook geldt voor de Noord-programma's (Global Minds, ICP Incremental Funding), wat voorlopig niet het geval lijkt. Gezien de (potentiële) gevolgen van deze evolutie zullen we de verdere, ook financiële strategie voor de Nicaragua-werking op korte termijn moeten herbekijken.

1.2. Globalisering van de IOB masters in Nicaragua/ Centraal Amerika: van noodplan C terug naar plan B....en dan naar plan A?

De relatieve stabiliteit van Nicaragua maakte het ons mogelijk om in 2019 de vooropgestelde planning (noodplan C) ten volle uit te voeren en zo klaar te staan om in 2020 te starten met de gezamenlijke IOB/Nitlapan-UCA onderzoekscursus (plan B). Deze cursus omvat ook een equivalente Centraal-Amerikaanse versie van de 'Local Institutions and Poverty Reductions' module op IOB, zodat ook Antwerpse studenten voor het eerst in de mogelijkheid zullen zijn om een geaccrediteerde cursus-module in Nicaragua te volgen. Bij het schrijven van dit verslag hebben een Roemeense en een Zimwabwaanse studente zich al aangemeld; de selectie zal midden februari gebeuren. De mogelijkheid van de gezamenlijke masters (plan A) doemt daarna alsnog terug op aan de horizon.

2019: plan C. In maart 2019 kwam de task force opnieuw naar het IOB om deze cursus voor te bereiden, uit te wisselen over nieuwe 'post-conflict' cursusinhoud en als gastdocenten deel te nemen aan verschillende cursussen op het IOB. Speciale aandacht was er ook voor de voorbereiding van de piloot-versie van een on-site

collectieve toegepaste onderzoekscursus van twee weken (co-creatie van kennis), die in oktober werd georganiseerd in gehucht 4 Esquinas in Rio Blanco. Naast de task force namen ook Gert Van Hecken en Frédéric Huybrechts deel aan deze cursus. Deze pilootcursus werd ingericht voor/met een 20-tal jonge onderzoekers van verschillende universiteiten en NGOs zowel als lokale leiders of geïnteresseerde jongeren met potentieel ([klik hier voor het videoverslag](#)). Een variant van deze collectieve oefening wordt een onderdeel van het curriculum ‘onderzoeksmethodes’ van de 2020 onderzoekscursus. In 2019 werkte de task force ook verder aan netwerking met universitaire/NGO onderzoekers en potentiële studenten in El Salvador en Guatemala, o.a. door de organisatie van lokale workshops en masterclasses, en de uitwisseling van jonge onderzoekers (onderzoeksstages onder leiding van leden van de Task Force). Indien we er in slagen om in 2020 de onderzoekscursus, inclusief LIPR-module, effectief en degelijk samen in te richten, zal deze cursus worden herhaald in 2021.

Mogelijk ligt dan zelfs de weg naar een volledige Centraal-Amerikaanse versie van de masterprogramma’s van het IOB (=plan A) terug open, aangezien het aantal vakken dat nog moet toegevoegd worden om het volledige programma (min de tweede module die de studenten in Antwerpen zouden volgen) te realiseren vrij beperkt is.

Deze weg ligt voorlopig nog wel bezaaid met een reeks obstakels. Vooreerst uiteraard de politiek-economische crisis: enkel met een terugkeer naar meer normale economische en politieke situatie is er een context waarin een duurzame gezamenlijke organisatie van onze masters (of een variant hierop) mogelijk wordt. Daarnaast is er de context van de UCA en de bredere regionale samenwerking tussen de jezuïeten-universiteiten in Centraal Amerika: als de UCA terug bereid zou zijn om prioriteit te geven aan ons programma en het in te schakelen binnen een breder regionale (of zelfs continentaal en/of internationaal) samenwerkingsstrategie, zoals oorspronkelijk in het vooruitzicht werd gesteld, zitten we opnieuw in een totaal ander verhaal. Het idee vanuit Loyola University voor een Erasmus Plus project ter versterking van doctoraten en onderzoek voor een duurzame en inclusieve ontwikkeling in een samenwerking tussen de jezuïeten- en andere universiteiten in Centraal-Amerika en Perú en vier Europese partners in Spanje, Portugal, Nederland en IOB-UAntwerpen biedt hier mogelijk een nieuwe kans. Er was een poging om dit project reeds begin 2020 in te dienen, maar toen dit niet mogelijk bleek is er afgesproken om samen een beter dossier uit te werken voor de call 2021- waarvan we de details nog moeten afwachten. Eind februari komt er alvast een kleine delegatie van Universidad Loyola om te praten over samenwerking met IOB in deze specifieke, maar ook bredere context. En tenslotte is er natuurlijk ook de financiële haalbaarheid. Vanuit het IOB VLIR ICP Incremental Funding programma hadden we een ruim budget om onze gezamenlijke masters te lanceren, en een gedetailleerde strategie voor financiële duurzaamheid op langere termijn. Ondertussen is de context echter grondig gewijzigd (de economie is 10% gekrompen, vele vooral gestudeerde jongeren zijn gemigreerd/gevlucht (36,000), Nicaragua is voorlopig niet langer de veilige haven in Centraal Amerika waar Salvadoreense of Guatemalteekse of Amerikaanse studenten zonder problemen kunnen studeren, de UCA zelf heeft haar prioritaire steun terug getrokken, enz...) en zitten we voorlopig ook alleen maar op de piste van de geavanceerde onderzoekscursus.

sus en niet van de gezamenlijke masters. Veel van de ruime VLIR middelen hebben we dan ook niet kunnen gebruiken. Ook nu worden pistes naar een grotere financiële zelfredzaamheid afgetoetst, zowel als mogelijke alternatieve financieringsbronnen, met name co-financiering voor studenten. Het zou zeker nuttig zijn indien VLIR nog enkele jaren beperkt zou kunnen ondersteunen, afhankelijk van de vraag of Nicaragua op de lijst van de Belgische coöperatie blijft of niet, zie hierboven.

Met de terugkeer van de stabiliteit kon in 2019 opnieuw studentenmobiliteit in het kader van de mobility window met Nicaragua worden gerealiseerd. Een Colombiaanse IOB student deed een onderzoek naar (wereld)visie over ontwikkeling in de landbouwgrans bij verschillende relevante stakeholders (onderzoekers, technici, krediet-officiers, leidinggevendenden Nitlapan, FDL, de milieu-NGO Centro Humboldt), begeleid door de Nitlapan PhD studente Milagros Romero.

1.3. Gezamenlijk onderzoek

Tijdens 2019 werd het gezamenlijk onderzoek met Nitlapan-UCA verder gezet. Een eerste luik van het onderzoek betreft het werk rond microfinanciering in het kader van de onderzoeksalliantie Fondo de Desarrollo Local-Nitlapan-IOB. Samen met Nitlapan-UCA, het comité Groene Microfinanciering van FDL en AgroParisTech-Parijs startten we met de uitvoering van het TruePATH (Transforming Unsustainable Pathways in Agricultural Frontiers: Articulating Microfinance Plus with Local Institutional Change for Sustainability in Nicaragua) project, gefinancierd door het 'Transformations to Sustainability' initiatief van het BELMONT forum. Na zijn doctoraat over Groene Microfinanciering werd Frédéric Huybrechts hierop 50% aangesteld. Ook Pierre Merlet (15%) en een bijkomende jonge onderzoekster (Maria José Cordero) konden op dit project aan de slag. Na de succesvolle afronding van haar verplicht opleidingspakket, bleef daarnaast vooral doctoraatsstudente Milagros Romero hier actief, in voorbereiding van haar doctoraat op het IOB rond de ontwikkelings- en milieu-impact van de microfinanciering dat in oktober 2018 een formele aanvang heeft genomen. Er is in 2019 werk gemaakt van o.a. de installatie van lokale 'participatieve' weerstations (ism Centro Humboldt), verschillende lijnen van participatief onderzoek (o.a. in dorpen in de gemeente Rio Blanco, met lokale en centrale medewerkers van FDL, Nitlapan, Centro Humboldt). Ook werd een nieuw Diplomado met stakeholders in Rio Blanco voorbereid (begin 2020 opgestart). De voorziene micro-territoriale diagnoses (uit te voeren door Franse studenten) werden omwille van de veiligheidsproblemen uitgesteld tot 2020. In het kader van dit project realiseerden we eveneens drie internationale publicaties en ook n.a.v. van de nominatie van FDL voor de Europese MicrofinancieringsPrijs hebben we ons ook actief (en gecoördineerd met FDL) gemengd in de discussie over de rol van (groene) microfinanciering in de aanpak van de klimaatcrisis.

In oktober vond een on-site collectieve toegepaste onderzoekscursus plaats in Rio Blanco voor een twintigtal jonge onderzoekers van verschillende universiteiten en ngo's en voor lokale leiders of geïnteresseerde jongeren met potentieel.

Het aangepaste en verbeterde FWO onderzoeksvoorstel “Naar een sociaal- en politiek-geïnformeerde analyse van ‘Betalingen voor Ecosysteemdiensten’: Vergelijkende gevalstudies in Nicaragua en Guatemala” dat door Gert Van Hecken werd uitgewerkt in samenwerking met Jennifer Casolo (task force, Guatemala) werd dit jaar wel goedgekeurd. Dit impliceert dat er naast het lopende DOCPRO doctoraat van René Rodriguez (Nicaragua, met Jennifer als co-promotor) een tweede doctoraatsstudent (met focus op Guatemala) kan worden aangesteld en dat task-force lid Jennifer Casolo voor 4 jaar een 25% postdoc aanstelling op IOB zal krijgen. Op deze manier wordt niet enkel het lopende onderzoek in Centraal Amerika versterkt, maar meer bepaald ook met de Task Force van onze gezamenlijke onderzoekscursus/Centraal Amerikaanse versie van onze masters.

Ook werd er verder gewerkt aan het VLIR TEAM project “Inclusive rural development through social innovation in land access and governance initiatives”, met daarin het dubbel doctoraat van Carmen Collado. In het kader van de werking rond Community-Based Monitoring System organiseerde Nitlapan-UCA een workshop-cursus op UCA en nam een lokale onderzoeker (Guillermo Bornemann) deel aan de CBMS sub-unit in de LIPR module in Antwerpen (die wordt gegeven samen met Alelie Sobreviñas van de Filippijnse IOB-partner en internationale promotor van de CBMS methodologie).

1.4. Doctoraatsstudenten

In 2019 werkten vier Nitlapan-UCA onderzoekers verder aan hun doctoraat: Milagros Romero (“Heterogeneities of farmers rationalities and territorial development pathways: Perspectives for “microfinance plus” models in Nicaragua”) slaagde zonder problemen in haar laatste jaar. Carmen Collado Solis (dubbel doctoraat aan KU Leuven (Prof. P. Van den Broeck & Costanza Para): “Social Innovation in Land Initiatives as a basis for Inclusive Rural Development” kreeg een positieve tussentijdse beoordeling. René Rodriguez Fabilini startte zijn doctorale opleiding en werkt aan onderzoek over Towards a power-sensitive and socially-informed analysis of Payments for Ecosystem Services (PES). Comparative case studies in Nicaragua and Guatemala. Gert Van Hecken is zijn promotor en Jennifer Casolo (task force Nicaragua) copromotor. Pierre Merlet maakte opnieuw vooruitgang, maar onvoldoende om naar de verdediging te kunnen. Hij doet een laatste poging begin 2020 om zijn manuscript rond te krijgen.

In 2020 zal een bijkomende PhD-kandidaat kunnen worden aangeworven voor onderzoek m.b.t. Payments for Ecosystem Services in Guatemala, (co-promotoren: Gert Van Hecken en Jennifer Casolo)

1.5. Jonge onderzoekers in vorming en mastertheses

In 2019 werd het beurzenprogramma voor jonge onderzoekers opnieuw op volle kracht gebracht, met een uitzonderlijke subsidie van USOS door één jaar 100% van de kosten te financieren na verzoek van UCA. Enkel Nitlapan-UCA bleef de jonge onderzoekers mede-financieren.

Gedurende 2019 werden de volgende USOS-onderzoekers actief:

	Instituut/Centrum	Bursaal	Onderzoek	
1	Instituto Nitlapan-UCA	Marlon Howking	Diverse thema's	Derde jaar (autofinanciering Nitlapan). Appliqueerde voor beurs op IOB. Niet succesvol
2	Instituto Nitlapan-UCA	Kevin Jackson	Diverse thema's	Tweede jaar
3	Instituto Inter-disciplinario de Ciencias Sociales	Hellen Castillo	Antropologisch onderzoek Grisi Siknis Costa Atlantica	Tweede jaar
4	Instituto Interdisciplinario de Ciencias Naturales	Maria Elena Salgado Garcia	Biodiversiteit – water	Eerste jaar
5	Instituto Interdisciplinario de Ciencias Naturales	Mariel Amparo Rios Novoa	Voedsel in rurale gemeenschappen	Eerste jaar
6	Centro de Biologia Molecular	Bryant Horacio Mendoza Ramirez	Monitoring marine aquatische systemen	Eerste jaar
7	Centro de Biologia Molecular	Mayte de los Angeles Molina Camacho	Droogteresistentie van rijstteelt	Eerste jaar
8	Instituto Nitlapan	Miguel Angel Navarette	Participatief actie-onderzoek territoriale ontwikkeling	Eerste jaar

Johan Bastiaensen

INDIA

Is India de grootste democratie ter wereld? In april 2019 startten de nationale verkiezingen in India. Modi van de Hindoe Nationalistische BJP haalde een verpletterende overwinning. In augustus trekt de regering het artikel 370 van de Indische grondwet in. Daardoor kan India, Kashmir inlijven. Kashmir is de buffer met Moslim Pakistan sinds de onafhankelijkheid van India in 1947. Op 12 december 2019 vaardigt de Indische regering de burgerschap-wet (amendement) uit. De wet laat illegale immigranten uit Afghanistan, Pakistan en Bangladesh toe om het Indische staatsburgerschap te verkrijgen door naturalisatie. De wet selecteert immigranten op basis van hun religieuze identiteit en sluit illegale Moslimimmigranten uit. Er vinden sinds december 2019 hevige protesten plaats in India, vooral bij studenten en personeel aan de Universiteiten. De protestanten vermoeden dat de wet een aanzet is tot een 'Nationaal register voor Indische burgers' of een aanzet tot het identificeren bijvoorbeeld op basis van religie van het Indisch burgerschap. Politie slaat de protesten met geweld neer, studenten en personeel worden gearresteerd, zijn verwond of zijn vermist.

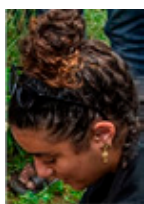
In 2019 bereidde USOS samen met de geselecteerde studenten en délégués de India-stage voor. Van 1 augustus tot 31 augustus 2019 vond de India exposure plaats. Zowel studenten Sociale Wetenschappen als Rechten als délégués van ACV en ABVV namen deel aan de stage. Einde 2018 ontmoetten de studenten en délégués hun Indische begeleiders. In 2019 kregen de stageonderwerpen van de studenten en de casussen waarop de délégués werken, vorm. Tevens vond in 2019 de evaluatie van de India-stage plaats.

1. Interculturele competenties en afbakening van de opdracht in India

1.1. Voorbereidingsweekend India in februari 2019

In februari vond het voorbereidingsweekend plaats. Op de planning stonden een sessie over recht en onrecht in India (Chris Verschooten - KULeuven), over interculturele competenties, kritische incidenten en over culturen en religie in India (Tine Vekemans - Ugent). Verder bespraken de India-begeleiders de planning, de inhoud van de stage en het van het thesisonderzoek.

1.2. Afbakening van de opdracht in India

• **Mariem Chaoui:** student Sociaal - Economische Wetenschappen: Affirmative actions and protective discrimination for Adivasi and Dalits

‘To what extent does the positive discrimination and affirmative actions implemented by the government influence the life course of the Dalits and Adivasi? How are the Dalits and Adivasi experiencing this protection and do they accept it? Does it reach the entire target group?’

- Promotor: Prof. Dr. Petra Meier
- Mentor: Samar Basu Mullick

• **Sofie Cuypers:** student Sociaal - Economische Wetenschappen

‘Which players are most important when talking about environmental issues in Ranchi? What are the environmental issues present and which solutions can be proposed for an environmentally conscious kind of tourism in Ranchi?’

- Promotor: Prof. dr. Ilse Loots
- Mentor: Samar Basu Mullick

• **Flore De Pauw:** student Internationale Betrekkingen: The organisation of domestic workers: a case of localizing human rights

‘How do domestic workers unions cope with the lack of central legislation? A possible answer could be that they solve this problem by self-regulation. Another possibility: because there is no legislation, they are more radical in their own rules than national legislation would be.’

- Promotor: Prof. Dr. Petra Meier
- Mentor: dr. Fr. Tony en Lix, Domestic Workers Movement

• **Syuzanna Kirakosyan:** délégué huisarbeid voor ABVV: Recht op verenigen

‘Huishulp wordt zowel in België als in India niet als arbeid gezien dus hoe ga je ons organiseren?’

• **Maya De Deyn:** student Rechten

There are two cases I can work on with Human Rights Law Network. First is to contribute with the writing of a report/article on groundwater regulation in Jharkhand. Second, to help build a case against Uranium Mining in Jadugoda. This would include inter alia arguments on access to safe drinking water (ground water pollution).

- Promotor: Prof. Dr. Koen De Feyter
- Mentor: Sonal (advocate Human Rights Law Network, Ranchi)

- **Renaat De Witte:** délégué Arcelor Mittal voor ACV: De Globale Waardeketen

Mittal?’

‘Arcelor Mittal en de Rechten van inheemse volkeren in Jharkhand. Hoe bouwde het verzet tegen staalmijnbouw zich op in Jharkhand? Welke waren de kritische momenten in het verzet tegen de staalgigant Arcelor

- **Joke Sas:** student Rechten: The legal impact of the ‘Rural Water Supply and Sanitation Project for Low Income States’ on the rights of indigenous peoples.

‘How does the Rural Water Supply and Sanitation Project for Low Income States violate the laws of the indigenous people? Are these possible violations justifiable in light of national progress on the issue of clean water in India? How can we apply relevant law and cases to this specific problem?’

Internship: ‘mob lynch cases of minorities especially Muslims’ at Human Rights Law Network, Ranchi

- Promotor: Prof. Dr. Koen De Feyter
- Mentor: Shadab advocate Human Rights Law Network

- **Fabien Marchand en Christelle Chapelle:** délégués IKEA voor ABVV en ACV

‘Globale waardeketen: Maar hoe kunnen we er van uitgaan dat I-Way code of conduct wordt gerespecteerd? Hoe kunnen we zeker zijn dat de lokale producenten niet slechts een theatervoorstelling geven wanneer de controleurs ter plaatse komen? Wie kan ons met zekerheid vertellen dat I-Way niet de levensomstandigheden van de werkers zodanig verandert dat ze nog met moeite een toekomst kunnen opbouwen voor de volgende generaties? Kunnen we zeker zijn dat de verloning inderdaad voldoende is om een normale levensstandaard te garanderen?’

- Mentor: prof.dr. Amit Girri

- **Koen Boens:** Délégué DHL ABVV: Recht op verenigen

‘The long fight and struggle of the DHL workers in India has not given them any tangible “win” as yet. The Unions are still there and trying to re-group, reorganise and something may come out of this in future, we don’t know as yet. Our solidarity support is and will remain with them. I really do not think it prudent to accept your invitation. This case study of DHL workers in India is still a work in progress and the struggle as of now is at a low point in the graph. I hope you understand. ‘ Sangam Tripathy , Asstt. Regional Secretary, ITF Asia Pacific region, New Delhi, India

2. Verloop van de stage in India

Op 2 augustus startten de inleidende lessen aan NLU Delhi. De studenten kregen samen met de délégués les in het Indische rechtssysteem, locazing Human Rights, vakbonden in de informele sector, het kaste-systeem in India, rechtsbronnen voor Inheemse volkeren, de grondwet inzake positieve actie voor kasten en stammen en het recht op een gezonde leefomgeving.

‘Weeral een provocatieve les. De docent vertolkt dan het ene dan het andere standpunt. Alle brillen zetten we op. Die van de hogere kasten en van de dalits, die van de Moslims en van de Hindoes, die van de Boeddhisten en van de Christenen, die van de jongeren en van de ouderen. Situatie na situatie schetst de docent en vraagt dan ‘is that Married compensation?’. Euh wat? De docent legt dezelfde situatie (die we wel begrijpen) uit en vraagt ‘is that Married compensation?’. Wablief? Een derde maal... ‘is that Married compensation?’. We knikken half en weten niet waarmee we instemmen. Na de les roept Sofie in de groep: ‘Merit compensation’. Ah ja natuurlijk, nee dat is geen Merit compensation, soit.’

Bron: [Dag tot dag verslag - website USOS](#)

Dinsdag 6 augustus reizen de délégués naar Varanasi en doen veldonderzoek in de ‘carpet-belt’.

Donderdag 8 augustus reist iedereen naar XISS, Ranchi in Jharkhand voor veldonderzoek.

‘Maya leaves for her internship at HLRN and Flore for an interview with the domestic workers movement. The rest of us work at the XISS Cafeteria. XISS is hosting a Corporate Social Responsibility Conclave and we’re invited. More planning about the remaining two weeks in Ranchi follows. More interviews are scheduled and a thank you dinner for all mentors and helpful professors at XISS is planned. Mariem shares an interesting conversation about caste that she had with a brahman. We talk about the current state of civil liberties in Jharkhand over lunch. The case of the widely reported arrests of activists in 2018 hangs in the air and has a chilling effect on other activists.’

[Voor een volledig verslag van het verloop van de lessen en de India-stage zie website USOS.](#)

3. Evaluatie van de India-stage

NLU en XISS onze partners in Delhi en Jharkhand evalueerden ons bezoek aan de hand van drie parameters:

- Bevindingen over de interacties met de studenten
- Onderwerpen voor de stage in 2021
- Bekommernissen over veiligheid

3.1. Bevindingen over de interacties met de studenten.

In het dag tot dag verslag lezen we dat de docenten de mix van studenten en délégués positief appreciëren. Uit het verslag van de evaluatievergadering op 26 augustus blijkt dat de mentoren de aanwezigheid van de délégués prijzen. De mentoren beschrijven verder dat de studenten goed voorbereid waren. Bij sommige onderwerpen zoals bij ‘domestic workers’ merken de mentoren op dat informele arbeid een moeilijk begrip is voor de studenten en délégués. Een mentor van HRLN stelt de studenten voor om te publiceren over mensenrechtenthema’s in India. Hoe meer buitenlandse publicaties daarover hoe meer de mensenrechten activisten daarnaar kunnen verwijzen. Zie evaluatieverslag van 26 augustus 2019.

3.2. Onderwerpen voor de stage in 2021

Uit de evaluatievergadering komen maar liefst 32 suggesties voor thesis en stage- onderwerpen. De plaatselijke partners suggereren onderwerpen in mijnbouw, ecologie, recht op arbeid, interne kolonisatie, arbeidersklasse, sociale determinanten van het gezondheidssysteem, migratie en diversiteit, boeren en controle over de agricultuur, werknemersstatuut, water- en afvalbeheer, kinderarbeid, Recht en Overheid, ...

3.3. Bekommernissen over veiligheid

- In 2021 moeten de studenten en begeleiders met een onderzoeksvismum reizen op uitnodiging van onze partnerorganisaties
- Omwille van veiligheidsoverwegingen raadt XISS-Ranchi af om veel te publiceren over schendingen van mensenrechten in India
- In 2021 zullen de délégués moeilijk toegang tot India krijgen maar op uitnodiging van plaatselijke vakbonden kan het lukken

4. Nazorg van de India-stage

Verder vond met de studenten het kritisch incidentenverslag plaats.

De délégués IKEA deelden hun voorstellen i.v.m. arbeidsvoorwaarden en omstandigheden in de globale waardeketen met de Europese Ondernemingsraad van IKEA. De vertrouwensrelatie is momenteel van die aard dat het project IKEA nu op eigen benen staat.

De délégués en Flore gaven op 29 november 2019 een les in het kader van Vorming Sociaal Economisch Beleid over de resultaten van hun onderzoek.

Het Schoonmakersparlement van de Federatie Nederlandse Vakbonden nodigt Syuzanna uit om een strategie in Internationale Solidariteitsacties te ontwerpen en omwille van haar ervaring met Domestic Workers India.

De studenten krijgen de gelegenheid om hun thesis-onderzoek te publiceren in het XISS-journal.

Dominique Kiekens, Devanshi Saxena en Nora Kasmi

MAROKKO

Ter voorbereiding van de USOS-Marokkowerking tijdens het academiejaar 2019-2020 werden de professoren Driss Driouchi, El Hocein Belhassani en Taib Berkane, drie verantwoordelijken van de Faculté des Sciences Juridiques , Économiques et Sociales van de Université Mohammed I (UMP) in Oujda, 10 tot 13 juni 2019 voor overleg uitgenodigd naar Antwerpen. Voor USOS namen Jan Goorden (IMaMS - KdG), Luc Goossens (IMaMS – UA), Hilde Maelstaf (AP), Mitte Scheldeman (USOS) en Fauzaya Talhaoui (IMaMS – UA) aan de gesprekken deel.

Vanaf het werkjaar 2019 heeft de USOS-staf bijkomend een beroep kunnen doen op de diensten van Mitte Scheldeman en Yasmien Naciri. Verder heeft Steven Gibens zich bereid verklaard zijn schouders onder de Marokko-werking te zetten met het oog op de continuïteit ervan.

Op de agenda:

- De opvang en begeleiding van de Marokko-exposure studenten
- De voorbereiding van het volgende Licence Professionnelle-programma.

1. De Marokko exposure

De deelnemers aan de Marokko exposure van de Zomer 2019 bereidden zich vanaf de start van het academiejaar 2018-2019 voor op hun inleefperiode van juli 2019 onder de hoede van begeleider Kevin Van Sundert (Biologie). Die voorbereiding behelst een uitgebreid inhoudelijk programma en een bijbehorende selectieronde. In een eerste fase worden de deelnemers in Oujda opgevangen door collega's van de UMP en door studenten van de eerder vermelde Licence Professionnelle. De tweede periode van hun verblijf nemen de studenten deel aan het leven van elke dag van hun gastgezinnen in het Rif-gebergte. Die gastgezinnen zijn geselecteerd via contacten met Antwerpenaren van Marokkaanse origine die in hun regio van herkomst, en gesteund door het Antwerpse stadsbestuur, samenwerken met lokale landbouwcoöperatieven. De exposure wordt afgerond met een verblijf in de stad Meknes.

De komende Marokko exposure zit eind 2019 en sinds de start van het academiejaar 2019-2020 in volle voorbereiding. Het project kan in de zomer van 2020 voor de begeleiding van de deelnemers rekenen op Yasmien Naciri.

2. Het project ‘Licence Professionnelle Gestion & Médiation Sociale’

Tijdens het academiejaar 2017-2018 startte de eenjarige opleiding ‘Licence Professionnelle Gestion & Médiation Sociale’ aan de Université Mohammed I (UMP) in Oujda. Het betreft een gezamenlijk initiatief van de UMP enerzijds en de UA en de KdG anderzijds. De opleiding, erkend door het Marokkaanse ministerie van Hoger Onderwijs, beoogt een generatie geschoolde sociaal werkers klaar te stomen, gespecialiseerd in sociale projectopbouw en -beheer en in sociale bemiddeling, ten behoeve van de professionele aanpak van sociale problemen in Marokko in het algemeen en in de regio Oriental in het bijzonder.

De Licence Professionnelle-studenten 2019-2020, met Prof. Taib Berkane, Steven Gibens en Fauzaya Talhaoui

In 2018-2019 ging de eenjarige LP-opleiding voor het tweede academiejaar op rij van start. Uit de meer dan 300 inschrijvingen uit heel Marokko selecteerde de bestuursploeg 34 studenten. Het lopende academiejaar verzorgden drie Antwerpse docenten ter plaatse, elk gedurende een tiental dagen, een module in de opleiding: Steven Gibens, (UA & KdG) (Médiation sociale); Luc Goossens (UA) (Sociologie) en Jos Mertens (ex KdG) (Psychologie) en Fauzaya Talhaoui (ex UA).

Luc Goossens

